

## KARTA MODUŁU KSZTAŁCENIA

| Informacje ogólne                                                                                      |   |                              |           |             |           |                    |                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------------------------------|-----------|-------------|-----------|--------------------|-------------------|
| PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA IM. WITELONA W LEGNICY<br>WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU I KULTURZE FIZYCZNEJ |   |                              |           |             |           |                    |                   |
| Kierunek studiów:                                                                                      |   | Fizjoterapia                 |           |             |           |                    |                   |
| Profil studiów:                                                                                        |   | MK_MF040                     |           |             |           |                    |                   |
| Forma studiów:                                                                                         |   | Stacjonarne                  |           |             |           |                    |                   |
| Nazwa modułu:                                                                                          |   | Terapia manualna             |           |             |           |                    |                   |
| Kod modułu kształcenia:                                                                                |   |                              |           |             |           |                    |                   |
| Rodzaj modułu kształcenia:                                                                             |   | Obowiązkowy                  |           |             |           |                    |                   |
| Rok studiów                                                                                            | 2 | Forma zajęć i liczba godzin: |           |             |           |                    |                   |
| Semestr                                                                                                | 3 | Wykłady                      | Ćwiczenia | Laboratoria | Seminaria | Zajęcia praktyczne | Praktyka zawodowa |
| Liczba punktów ECTS:                                                                                   | 2 | 15                           |           |             |           | 20                 |                   |
| Forma zaliczenia                                                                                       |   | Egzamin                      |           |             |           |                    |                   |

### Autor programu:

dr Grzegorz Konieczny

### Cele kształcenia:

1. Techniczne przygotowanie studenta do prowadzenia zabiegów z zakresu terapii manualnej i właściwego wykorzystania narzędzi pomocniczych.
2. Przygotowanie do samodzielnego, bezpiecznego diagnozowania, planowania przebiegu procesu terapeutycznego i oceny efektów usprawniania w najbardziej powszechnych dysfunkcjach narządu ruchu człowieka.
3. Zaznajomienie studenta z historią dziedziny oraz i najbardziej popularnymi podejściami leczniczymi wykorzystywanymi w ramach terapii manualnej.
4. Zaznajomienie studenta z anatomicznymi, fizjologicznymi i biomechanicznymi podstawami terapii manualnej
5. Wyjaśnienie patomechanizmów prowadzących do rozwoju powszechnych dysfunkcji narządu ruchu.

### Wymagania wstępne:

1. Wiedza z zakresu anatomii opisowej i funkcjonalnej człowieka
2. Wiedza z zakresu biomechaniki i biomechaniki klinicznej
3. Wiedza i umiejętności w zakresie wykonywania podstawowych zabiegów kinezyterapeutycznych

### Efekty kształcenia:

#### Wiedza:

EK1: Student zna teoretyczne, metodyczne i praktyczne podstawy kinezyterapii i terapii manualnej.

EK2: Posiada wiedzę dotyczącą wskazań do wykonywania poszczególnych procedur fizjoterapeutycznych.

EK3: Posiada wiedzę dotyczącą zagrożeń i trudności w wykonywaniu poszczególnych zabiegów z zakresu kinezyterapii, fizykoterapii, masażu i terapii manualnej oraz potrafi wymienić przeciwwskazania do nich.

#### Umiejętności:

EK4: Student posiada umiejętności manualne niezbędne do wykonywania zabiegów z zakresu kinezyterapii, masażu i terapii manualnej.

EK5: Posiada umiejętności techniczne, konieczne do prawidłowego wykonywania procedur terapeutycznych.

EK6: Posiada umiejętności obsługi i bezpiecznego zastosowania urządzeń z zakresu kinezyterapii, fizykoterapii, masażu i terapii manualnej.

#### Kompetencje społeczne:

EK7: Realizuje zadania terapeutyczne w sposób bezpieczny, przemyślany i zgodny z zasadami wysokiej jakości.

EK8: Student ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, zdaje sobie sprawę z konieczności ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego.

#### **Treści kształcenia:**

##### **Wykłady:**

| Kod | Tematyka zajęć                                                                                                                                                                                                                   | Liczba godzin |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| W1  | Wprowadzenie do przedmiotu: podstawowe pojęcia, definicje, historia. Wskazania i przeciwwskazania.                                                                                                                               | 1             |
| W2  | Badanie dla potrzeb terapii manualnej. Analiza struktur kurczliwych i niekurczliwych. Gra stawowa. Wzorce torebkowe. Czucie końcowe ruchu.                                                                                       | 2             |
| W3  | Podstawy teoretyczne metody Kaltenborna i Maitlanda. Reguła wklęsło-wypukła. Stopnie zabiegowe. Zasady postępowania w zależności od okresu dysfunkcji.                                                                           | 2             |
| W4  | Podstawy teoretyczne metod: McKenziego i Mulligana. Zespoły zaburzeń posturalnych, funkcjonalnych i strukturalnych. Objaw centralizacji. Mobilizacje z ruchem.                                                                   | 2             |
| W5  | Techniki tkanek miękkich: poizometryczna relaksacja, masaż funkcjonalny, masaż poprzeczny, neuromobilizacje. Mobilizacje z impulsem. Teorie działania. Przeciwwskazania. Zasady stosowania. Ryglowanie manualne i biomechaniczne | 2             |
| W6  | Anatomia funkcjonalna, diagnostyka i sposoby postępowania terapeutycznego w przypadku dysfunkcji kończyny górnej.                                                                                                                | 2             |
| W7  | Anatomia funkcjonalna, diagnostyka i sposoby postępowania terapeutycznego w przypadku dysfunkcji kończyny dolnej.                                                                                                                | 2             |
| W8  | Anatomia funkcjonalna, diagnostyka i sposoby postępowania terapeutycznego w przypadku dysfunkcji kręgosłupa.                                                                                                                     | 2             |

##### **Ćwiczenia:**

| Kod  | Tematyka zajęć                                                                                                                                                                                                                                                                     | Liczba godzin |
|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| ZP1  | Diagnostyka funkcjonalna i palpacja kompleksu barkowo-ramiennego. Wybrane zabiegi manualne dla stawów kompleksu barkowo ramiennego i okolicznych tkanek miękkich.                                                                                                                  | 2             |
| ZP2  | Diagnostyka funkcjonalna i palpacja stawu łokciowego. Wybrane zabiegi manualne dla stawu łokciowego i okolicznych tkanek miękkich.                                                                                                                                                 | 2             |
| ZP3  | Diagnostyka funkcjonalna i palpacja stawu nadgarstkowego i stawów ręki. Wybrane zabiegi manualne dla stawu nadgarstkowego, stawów ręki i okolicznych tkanek miękkich. Demonstracja opanowanych technik terapeutycznych dla kończyny górnej (na ocenę). Sprawdzian wiedzy.          | 2             |
| ZP4  | Diagnostyka funkcjonalna i palpacja rejonu miednicy. Wybrane zabiegi manualne dla stawów miednicy i okolicznych tkanek miękkich.                                                                                                                                                   | 2             |
| ZP5  | Diagnostyka funkcjonalna i palpacja stawu biodrowego. Wybrane zabiegi manualne dla stawu biodrowego i okolicznych tkanek miękkich.                                                                                                                                                 | 2             |
| ZP6  | Diagnostyka funkcjonalna i palpacja stawu kolanowego. Wybrane zabiegi manualne dla stawu kolanowego i okolicznych tkanek miękkich.                                                                                                                                                 | 2             |
| ZP7  | Diagnostyka funkcjonalna i palpacja stawu skokowego i stawów stopy. Wybrane zabiegi manualne dla stawów stopy i okolicznych tkanek miękkich. Demonstracja opanowanych technik terapeutycznych dla kończyny dolnej (na ocenę). Sprawdzian wiedzy.                                   | 2             |
| ZP8  | Diagnostyka funkcjonalna i palpacja lędźwiowego odcinka kręgosłupa. Wybrane zabiegi manualne dla stawów lędźwiowego odcinka kręgosłupa i okolicznych tkanek miękkich.                                                                                                              | 2             |
| ZP9  | Diagnostyka funkcjonalna i palpacja piersiowego odcinka kręgosłupa i klatki piersiowej. Wybrane zabiegi manualne dla stawów piersiowego odcinka kręgosłupa, klatki piersiowej i okolicznych tkanek miękkich.                                                                       | 2             |
| ZP10 | Diagnostyka funkcjonalna i palpacja szyjnego odcinka kręgosłupa i klatki piersiowej. Wybrane zabiegi manualne dla stawów szyjnego odcinka kręgosłupa i okolicznych tkanek miękkich. Demonstracja opanowanych technik terapeutycznych dla kręgosłupa (na ocenę). Sprawdzian wiedzy. | 2             |

#### Metody kształcenia:

1. Wykład konwersatoryjny.
2. Ćwiczenia audytoryjne.
3. Dyskusja, analiza i interpretacja tekstów źródłowych.

#### Całkowity nakład pracy studenta:

|                                                                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Godziny kontaktowe (wykład, ćwiczenia, laboratorium, seminarium, projekt, konsultacje, obecność na egzaminie itd.)          | 35 |
| Przygotowanie się do zajęć, w tym czytanie wskazanej literatury                                                             | 10 |
| Przygotowanie się do kolokwium                                                                                              | 0  |
| Przygotowanie się do egzaminu                                                                                               | 0  |
| Inne                                                                                                                        | 5  |
| Razem                                                                                                                       | 50 |
| Liczba punktów ECTS dla modułu kształcenia                                                                                  | 2  |
| Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć praktycznych, laboratoryjnych, projektowych i praktyk zawodowych | 1  |

#### **Weryfikacja osiągnięcia efektów kształcenia**

| <b>Z zakresu wiedzy</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Efekty kształcenia do przedmiotu</b> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| <p>Oceny :</p> <p>51-60% prawidłowych odpowiedzi – 3,0</p> <p>61-70% prawidłowych odpowiedzi – 3,5</p> <p>71-80% prawidłowych odpowiedzi – 4,0</p> <p>81-90% prawidłowych odpowiedzi – 4,5</p> <p>91-100% prawidłowych odpowiedzi – 5,0</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | EK1, EK2, EK3                           |
| <b>Z zakresu umiejętności</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>Efekty kształcenia do przedmiotu</b> |
| <p><b>Sprawdzian umiejętności i wiedzy:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• zaliczenie praktyczne (obserwacja wykonawstwa),</li> <li>• realizacja zleconego zadania,</li> </ul> <p><b>Kryteria ocen z zakresu umiejętności i wiedzy ocenianych przez prowadzącego:</b></p> <p><b>5,0</b> – student aktywnie uczestniczy w zajęciach. Uczęszcza na wszystkie zajęcia, do których jest przygotowany i uzyskuje najwyższe oceny z treści programowych realizowanych w ramach przedmiotu.</p> <p><b>4,5</b> – student aktywnie uczestniczy w zajęciach. Uczęszcza na wszystkie zajęcia, do których jest przygotowany i uzyskuje 80% najwyższych ocen z treści programowych realizowanych w ramach przedmiotu.</p> <p><b>4,0</b> – student aktywnie uczestniczy w zajęciach. Uczęszcza na wszystkie zajęcia, do których jest przygotowany i uzyskuje 60% najwyższych ocen z treści programowych realizowanych w ramach przedmiotu.</p> <p><b>3,5</b> – student biernie uczestniczy w zajęciach. Uczęszcza na wszystkie zajęcia, do których jest przygotowany i uzyskuje poprawne oceny z treści programowych realizowanych w ramach przedmiotu.</p> <p><b>3,0</b> – student biernie uczestniczy w zajęciach. Uczęszcza na zajęcia, do których jest przygotowany i uzyskuje poprawne oceny z treści programowych realizowanych w ramach przedmiotu.</p> <p><b>2,0</b> – student biernie uczestniczy w zajęciach. Uczestniczy nieregularnie na zajęciach, nie jest do nich przygotowany i uzyskuje negatywne oceny z treści programowych realizowanych w ramach przedmiotu.</p> | EK4, EK5, EK6                           |
| <b>Z zakresu kompetencji społecznych</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>Efekty kształcenia do przedmiotu</b> |
| <p><b>Kryteria ocen z zakresu kompetencji społecznych ocenianych przez prowadzącego w formie przedłużonej obserwacji postaw i zachowań:</b></p> <p><b>5,0</b> – cechuje się wysoką kulturą osobistą, jest obowiązkowy, sumienny,</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | EK7, EK8                                |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>zawsze przygotowany do zajęć, wykazuje się inicjatywą w realizacji zadań dydaktycznych i pogłębiania wiedzy, chętnie współpracuje w zespole.</p> <p>4,5 - cechuje się kulturą osobistą, jest obowiązkowy, sumienny, przygotowany do zajęć, wykazuje się inicjatywą w realizacji zadań dydaktycznych i pogłębiania wiedzy, chętnie współpracuje w zespole.</p> <p>4,0 - cechuje się kulturą osobistą, jest obowiązkowy, sumienny, z reguły przygotowany do zajęć, wykonuje powierzone mu zadanie, współpracuje w zespole.</p> <p>3,5 - cechuje się kulturą osobistą, zazwyczaj jest obowiązkowy, sumienny, z reguły przygotowany do zajęć, wykonuje powierzone mu zadanie, współpracuje w zespole.</p> <p>3,0 – nie zawsze cechuje się kulturą osobistą, mało obowiązkowy i sumienny, nie zawsze przygotowany do zajęć, niechętnie wykonuje powierzone mu zadanie, nie zawsze angażuje się w pracę zespołu.</p> <p>2,0 – wykazuje braki w kulturze osobistej, jest nieobowiązkowy i niesumienny, z reguły nieprzygotowany do zajęć, nie wykonuje powierzonych mu zadań, nie angażuje się w pracę zespołu.</p> |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

#### **Kryterium oceny efektów zajęć praktycznych:**

Ustalenie oceny końcowej z ćwiczeń odbędzie się na podstawie ocen częściowych otrzymanych przez studenta w czasie trwania zajęć i obecności na zajęciach. W przypadku nieobecności obowiązkowe jest odrobienie zajęć z inną grupą zgodnie z zasadami zaliczania przedmiotu. Ocena końcowa z ćwiczeń obliczana jest według wzoru 75% oceny umiejętności + 25% oceny kompetencji społecznych.

#### **Metody weryfikacji efektów kształcenia przedmiotu:**

##### **Ocena formująca:**

- kolokwium pisemne
- sprawdzian praktyczny
- aktywność podczas zajęć
- obserwacja zachowań

##### **Ocena podsumowująca:**

Średnia ważona ocen formujących

#### **Tabela odniesień dla modułu kształcenia**

| Efekt kształcenia | Odniesienie danego efektu do efektów kierunkowych | Cel kształcenia | Treści programowe | Metody kształcenia             | Metody weryfikacji efektów kształcenia |
|-------------------|---------------------------------------------------|-----------------|-------------------|--------------------------------|----------------------------------------|
| EK1               | K_W02,<br>K_W09                                   | Cel 1-5         | W1-8              | Wykład informacyjny.<br>Pokaz  | Kolokwium                              |
| EK2               | K_W09                                             | Cel 1-5         | W1-8              | Wykład informacyjny.<br>Pokaz. | Kolokwium                              |

|     |                           |         |        |                                              |                                                        |
|-----|---------------------------|---------|--------|----------------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| EK3 | K_W09                     | Cel 1-5 | W1-8   | Wykład informacyjny.<br>Pokaz                | Kolokwium                                              |
| EK4 | K_U01,<br>K_U03           | Cel 1-5 | ZP1-10 | Ćwiczenia praktyczne<br>Dyskusja,<br>analiza | Obserwacja<br>Aktywność na<br>ćwiczeniach<br>Kolokwium |
| EK5 | K_U03,<br>K_U08,<br>K_U18 | Cel 1-5 | ZP1-10 | Ćwiczenia praktyczne<br>Dyskusja,<br>analiza | Obserwacja<br>Aktywność na<br>ćwiczeniach<br>Kolokwium |
| EK6 | K_U08,<br>K_U18           | Cel 1-5 | ZP1-10 | Ćwiczenia praktyczne<br>Dyskusja,<br>analiza | Obserwacja<br>Aktywność na<br>ćwiczeniach<br>Kolokwium |
| EK7 | K_K09,                    | Cel 1-5 | ZP1-10 | Ćwiczenia praktyczne<br>Dyskusja,<br>analiza | Obserwacja<br>Aktywność na<br>ćwiczeniach<br>Kolokwium |
| EK8 | K_K11                     | Cel 1-5 | ZP1-10 | Ćwiczenia praktyczne<br>Dyskusja,<br>analiza | Obserwacja<br>Aktywność na<br>ćwiczeniach<br>Kolokwium |

#### **Literatura podstawowa:**

1. Kaltenborn F. Manualne mobilizacje stawów kończyn. Wydawnictwo Rolewski Toruń, 1998.
2. Kalteborn F. Kręgosłup. Badanie manualne i mobilizacja. Wydawnictwo Rolewski Toruń, 1988.
3. Olson K. Terapia manualna kręgosłupa. Elsevier Urban & Partner Wrocław, 2011.
4. Petty N. Badanie i ocena narządu ruchu. Elsevier Urban & Partner Wrocław, 2010.
5. Lewit K. Terapia manualna w rehabilitacji chorób narządu ruchu. ZL Natura Kielce 2001.

#### **Literatura uzupełniająca:**

1. Chaitow L. Techniki energii mięśniowej. Elsevier Urban & Partner Wrocław, 2010.
2. Chaitow L. Techniki rozluźnienia pozycyjnego. Elsevier Urban & Partner Wrocław, 2011.
3. Chaitow L. Techniki nerwowo-mięśniowe. Elsevier Urban & Partner Wrocław, 2012.